

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

2025-05-07 Nr. NV-935

ĮSTATYMO PROJEKTAS Nr.: (TAP-25-339(2) (24-18971(3))		PAŽYMA DĖL ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. IX-884 2, 8, 24-1, 24-2, 25, 26 IR 36 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įtraukta į artimiausią Seimo sesiją	Pasirenkama ☒ Taip ☐ Ne	Energetikos ministerija	Pasirenkama ☒ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☐ Nesvarstyta	Pasirenkama ☐ Svarstyti TAP ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☒ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Gražinti tobulinti
Igyvendina Vyriausybės programą	Pasirenkama ☒ Taip ☐ Ne		2025-05-06	

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Įstatymo projekto tikslas – įgyventi naują, dujų ir elektros sektoriams individualiai pritaikytą rinkos stebėjimo struktūrą, padėsiančią atpažinti piktnaudžiavimo atvejus ir nuo jų apsaugoti Europos energijos rinkose, kuriose energija turi būti prekiaujama laikantis aukščiausių skaidrumo ir vientisumo standartų. Siūlomas reguliavimas yra būtinas, siekiant Europos energijos vartotojams užtikrinti efektyviai ir skaidriai veikiančias rinkas.

2023 m. kovo 14 d. Europos Komisija pasiūlė reformuoti ES elektros energijos rinkos modelį, kad būtų sparčiau vystoma AIE ir greičiau palaipsniui atsisakoma dujų, vartotojų sąskaitos mažiau priklausytų nuo nepastovių iškastinio kuro kainų, taip pat, kad ateityje vartotojai būtų labiau apsaugoti nuo kainų šuolių ir galimo manipuliavimo rinka, o ES pramonė taptų skaidresnė ir konkurencingesnė.

Ši reforma apėmė du pasiūlymus dėl taikant teisėkūros procedūrą priimamų aktų: Reglamentą, kuriuo iš dalies keičiami atitinkami elektros energijos rinkos teisės aktai, ir dar vieną Reglamentą, kuriame dėmesys skiriamas ES apsaugos nuo manipuliavimo rinka tobulinimui, pasitelkiant geresnę stebėseną ir skaidrumą: pasiūlymas dėl Reglamento, iš dalies keičiančio Reglamentus (ES) 2019/943 ir (ES) 2019/942 (toliau – REMIT), taip pat Direktyvas (ES) 2018/2001 ir (ES) 2019/944, siekiant pagerinti Europos Sąjungos elektros energijos rinkos situaciją.

Pagrindinės problemos, su kuriomis yra susiduriama – šiuo metu trūksta REMIT duomenų ir ES lygmeniu nevykdoma prievolė teikti ataskaitas, todėl susilpnėjusi ir nevykdoma stebėjimo sistema.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Įstatymo projektu siūlomi šie pagrindiniai pakeitimai:

I. Dėl geresnio duomenų rinkimo ir rinkos stebėjimo:

- 1) pritaikyti REMIT sritį prie esamų ir besikeičiančių rinkos aplinkybių;
- 2) gerinti viešai neatskleistos informacijos rinkimo procesą ir rinkos skaidrumą;
- 3) patobulinti ataskaitas teikiančių šalių priežiūrą ir dalijimąsi duomenimis;
- 4) padidinti rinkos skaidrumą dėl SGD kainų vertinimo.

II. Dėl tyrimų stiprinimo ir baudų suderinimo, siekiant geriau apsaugoti prieš piktnaudžiavimą rinka:

- 1) nustatyti didesnę Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūros (ACER) vaidmenį, tiriant svarbius tarpvalstybinius REMIT atvejus;
- 2) suderinti reguliavimo institucijų nacionaliniu lygmeniu nustatytas baudas.

ĮGYVENDINIMO MECHANIZMAS

Įstatymo projekte nustatytas įgyvendinimo mechanizmas:

- Įstatyme įvedama nauja sąvoka – „profesionaliai sandorius organizuojantis ar vykdomas asmuo“, apimanti subjektus, kurie profesionaliai dalyvauja priimant pavedimus ar vykdam sandorius didmeninėje energetikos rinkoje.
- Plečiama VERT kompetencija – VERT suteikiamos teisės tikrinti ne tik reguliuojamas įmones, bet ir kitus asmenis pagal REMIT reglamentą, bei tirti REMIT pažeidimus.
- Nustatoma speciali tvarka dėl patekimo į fizinių asmenų gyvenamąsias patalpas – nustatoma aiški procedūra, leidžianti VERT kreiptis į teismą dėl leidimo patekti į gyvenamąsias patalpas tais atvejais, kai fizinis asmuo nesutinka įleisti VERT tarnautojų atlikti patikrinimą.
- VERT suteikiama teisė:

reikalauti nutraukti veiksmus, prieštaraujančius REMIT reglamentui;
gauti informaciją iš subjektų, kuriems taikomas REMIT;

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

sudaryti bendradarbiavimo susitarimus su ACER ir kitomis nacionalinėmis reguliavimo institucijomis.

- Išplėstos ir sugriežtintos sankcijos – numatomos didesnės ir platesnio rato asmenims taikomos sankcijos už REMIT pažeidimus. VERT suteikiama teisė taikyti periodines baudas už informacijos nepateikimą bei nustatyta galimybė vertinti baudų dydį atsižvelgiant į konkrečias aplinkybes pagal REMIT reglamentą.

STEBĖSENA

-

SUINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS

Įstatymo projektas buvo derintas su visomis suinteresuotomis institucijomis, paskelbiant juos TAIS.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Teikiamas pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas patikslintas Įstatymo projektas. Į pastabas atsižvelgta. Taip pat Įstatymo projektas patikslintas pagal Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos ir Teisingumo ministerijos pastabas, pataisymai suderinti su šiomis institucijomis darbo tvarka.

Įstatymo projektas 2025 m. gegužės 6 d. svarstytas tarpinstituciniame pasitarime.

Taip pat Įstatymo projektas 2024 m. lapkričio 27 d. buvo pateiktas išvadoms gauti 58 suinteresuotiems subjektams ir paskelbtas Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS). Pastabas dėl Įstatymo projekto pateikė AB „Ignitis gamyba“, UAB „Ignitis“, Teisingumo ministerija, Valstybinė energetikos reguliavimo taryba. Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Finansų ministerija, AB „KN Energies“, Lietuvos savivaldybių asociacija, VĮ Registrų centras, Susisiekimo ministerija, Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija, Vidaus reikalų ministerija pastabų neturėjo, kiti subjektai pastabų nepateikė. Įstatymo projektas patikslintas atsižvelgiant į pateiktas pastabas.

Lieka atviras klausimas dėl VERT pasiūlytos formuluotės Įstatymo projekte dėl patekimo į patalpas leidimo išdavimo – buvo kreiptasi į Nacionalinę teismų administraciją ir Teisėjų tarybą, tačiau iki svarstymo atsakymo iš šių institucijų nėra gauta.

Taip pat lieka galimai ginčytinas klausimas Dėl VERT pavedamos funkcijos dėl jos paskyrimo nacionaline institucija, atsakinga už ACER sprendimų autentiškumo patikrinimą, ir jų perdavimą vykdymui nacionalinėje teisėje nustatyta tvarka.

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Siūlytina Įstatymo projektą svarstyti Vyriausybės posėdyje.

PAŽYMĄ PARENGĖ

Šarūnė Navickaitė-Dulaitienė

Ekonomikos politikos grupė, vyresnioji patarėja